

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 46/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansanelä- kemaksun maksuprosentista sekä laeiksi työn- antajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 ja 13 §:n ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista sekä laeiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 ja 13 §:n ja sairausvakuutuslain muuttamisesta (HE 131/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi ja hallitussihteeri Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö
- osastopäällikkö Erkki Meriläinen, Kansaneläkelaitos
- asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- sosiaalipoliittinen sihteeri Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

Lisäksi Suomen Yrittäjät on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista sekä muutettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia ja sairausvakuutuslakia.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,03 prosenttiyksikköä 1,30 prosenttiin. Eläkkeen- ja etuudensaajien maksu alenee 1,47 prosenttiin. Työnantajan kansaneläkemaksua ehdotetaan korotettavaksi 0,003 prosenttiyksikköä vuoden 2006 tasosta.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun perusteena olevan palkan määritelmää ehdotetaan tarkistettavaksi työeläkelakien uudistamisen johdosta. Pääosin tekniset muutokset koskevat ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä sekä rajoitetusti verovelvollisia työntekijöitä. Myös työnantajan sosiaaliturvamaksun palauttamista koskevaa säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi työeläkelakien uudistamisen johdosta.

Säännöksiä ulkomailla asuvan eläkkeensaajan velvollisuudesta suorittaa sairaanhoitomaksu ja maksun tilittämisestä ehdotetaan tarkistettavaksi rajoitetusti verovelvollisten verotuksessa tapahtuneiden muutosten johdosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksessä on kyse vuoden 2006 alusta voimaan tulleen sairausvakuutuksen rahoitusuudistuksen yhteydessä säädettyjen maksuprosenttien tarkistamisesta ensimmäistä kertaa. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen Kansaneläkelaitos on toimittanut uudet arviot sairaanhoitomaksun perusteista, joiden mukaan 1. lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin sisältyvää sairaanhoitomaksua on tarpeen alentaa ehdotetun lisäksi 0,02 prosenttiyksikköä. Maksuperusteiden muuttumiseen ovat vaikuttaneet palkkasumman noin 40 miljoonaa euroa arvioitua suurempi kasvu sekä sairaanhoitovakuutuksen etuusmenojen ja lääkekorvausmenojen arvioitua pienempi määrä vuonna 2006. Valiokunta ehdottaa mainitun 2 §:n muuttamista maksuperusteiden muutoksia vastaavasti.

Sairausvakuutuksen menot tulevat muun muassa lääkekustannusten ja muiden terveydenhuollon menojen kasvun vuoksi todennäköisesti kasvamaan lähivuosina. Valiokunta pitää tarpeellisenä, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö selvittää keinot nykyistä parempaan maksuperusteiden kehityksen ennakkointiin. Voimassa olevan sairausvakuutuslain 18 luvun 26 §:ssä määritellään ne rajat, joiden puitteissa sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuuden kokonaismäärä voi vaihdella ilman, että se vaikuttaa tuleviin vakuutusmaksuihin tai valtion rahoitusosuuden

määrään. Jos rahoitusomaisuuden vähimmäismäärän arvioidaan alittavan kahdeksan prosenttia tai ylittävän kymmenen prosenttia sairausvakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista, arvioitu vajaus tai ylijäämä on otettava huomioon seuraavan vuoden vakuutusmaksuja ja valtion rahoitusosuutta vahvistettaessa. Valiokunta katsoo, että sairausvakuutuksen rahoituksen nousupaineiden vähentämiseen on pyrittävä esimerkiksi lääkekustannusten kasvua hillitsemällä, mutta samalla on tärkeää huolehtia maksujen järkevästä ja mahdollisimman tasaisesta kehityksestä. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että on syytä selvittää tarve ja mahdollisuudet kasvattaa sairausvakuutusrahaston edellä kuvattua puskuria, jotta tulevaan kustannusten kasvuun voidaan riittävästi varautua.

Työnantajan kansaneläkemaksua esitetään korotettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuvapautuskokeilun laajentamisen vuoksi. Valiokunta piti sairausvakuutuksen rahoitusuudistuksesta antamassaan mietinnössä (StVM 22/2005 vp, s. 4/I) vakuutusperiaatteen kannalta ongelmallisena maksujen porrastamista esimerkiksi alueellisilla tai muilla rahoituksen tavoitteisiin liittymättömillä perusteilla. Valiokunta on myös korostanut, että jatkossa on pyrittävä arvioimaan näiden kokeilujen vaikutuksia sekä kyseisten alueiden että rahoittajana toimivan muun Suomen työllisyyteen (StVM 34/2004 vp). Valiokunnan käsityksen mukaan maksuvapautusten rahoitus tulisi järjestää kokonaisuutena uudelleen vastaamaan paremmin kokeilujen tarkoitusta, mikäli kokeilujen jatkamista pidetään edelleen tarpeellisenä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotus

2 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 1,28 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 14 ja 16—19 §:ssä tarkoitettusta maksuperusteesta.

(2 mom. kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd
vpj. Eero Akaan-Penttilä /kok
jäsen. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löfv /r
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Aila Paloniemi /kesk

Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /kesk
Paula Risikko /kok
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Tapani Tölli /kesk
Erkki Virtanen /vas
Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.